

V. ČLOVĚK A SPOLEČNOST

Charakteristika vzdělávací oblasti

Tato vzdělávací oblast je zaměřena na průběh socializace člověka v jeho historických, politických a kulturních kontextech. Vzdělávání vychází z poznávání nejbližšího okolí a bezprostředních mezilidských vztahů a postupně přechází k poznávání stále širších společenských souvislostí, dějů, vztahů a institucí, které přerůstají hranice České republiky i hranice konkrétního lidského života. Tohoto širšího chápání lidských společenství ve světě je dosahováno prostřednictvím hlubšího poznání dějin vlastního národa v kontextu s evropským a světovým vývojem a myšlením. Výběr učiva je proveden s ohledem na žáka tak, aby získal celistvý pohled na historické události a jejich význam pro současnost.

Zaměřuje se na utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjí vědomí přináležitosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu a podporuje přijetí hodnot, na nichž je současná demokratická Evropa budována, včetně kolektivní obrany. Důležitou součástí vzdělávání v dané vzdělávací oblasti je prevence rasistických, xenofobních a extrémistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv, k rovnosti mužů a žen a výchova k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí i k ochraně uměleckých a kulturních hodnot. Tato vzdělávací oblast přispívá také k rozvoji finanční gramotnosti a k osvojení pravidel chování při běžných rizikových situacích i při mimořádných událostech.

Pochopení historických souvislostí, vývoje světa a nejrozumnějších kultur a filozofických směrů je nezbytnou podmínkou k tomu, aby každý žák a člověk porozuměl chování a jednání lidí i sebe samého v různých mezilidských situacích a rozuměl jejich začlenění do národních i mezinárodních souvislostí. Dobré porozumění těmto jevům může žákům pomoci vytvořit si povědomí o společnosti, která je obklopuje. Osvojené poznatky z mnoha oblastí lidského života si tak žáci spojí s různými informacemi i vlastními životními zkušenostmi a mohou tyto poznatky pak využít při řešení reálných životních situací a při rozhodování.

Vzdělávací oblast Člověk a společnost je zastoupen předměty **Dějepis** (2 h týdně) a **Občanská výchova** (1h týdně), které se vyučují na 2. stupni od 6. do 9. ročníku a navazují na základní poznatky z Vlastivědy, Přírodovědy a Prvouky stupně prvního.

Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem a rozvíjí jejich orientaci ve světě financí. Přibližuje žákům úkoly důležitých politických institucí a orgánů , včetně činností armády, a ukazuje možné způsoby zapojení jednotlivců do občanského života.

Specifické cíle vzdělávací oblasti:

- žák posuzuje každodenních situace a události ve vzájemných vazbách a širších historických, sociokulturních, politických, ekonomických i globálních souvislostech
- žák se orientuje v důležitých hospodářských a politických otázkách a v aktivitách důležitých místních, regionálních, státních i mezinárodních institucí, organizací a seskupení
- žák spojuje osvojené poznatky s různými informacemi i vlastními životními zkušenostmi a aktivně je využívá při řešení reálných životních situacích
- žák jmenuje významné události a osobnosti dějin a uvádí je do souvislostí
- žák popisuje klíčové okamžiky vývoje naší země a hledá pozitivní a negativní dopady tohoto vývoje na soudobou společnost
- žák rozumí smyslu budování pozitivních vztahů mezi národy
- žák uvádí příklady světových kultur – vysvětluje jejich poselství a zakotvení do zeměpisných oblastí
- žák si utváří a upevňuje vědomí přináležitosti k evropské kultuře, pociťuje úctu k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům
- žák porozumí sobě samému, poznává své silné i slabé stránky, respektuje vlastní osobnost i osobnosti druhých lidí
- žák porozumí významu životních rolí, rozpoznává důsledky různých rozhodnutí a způsobů jednání

- žák respektuje své okolí, vhodně se chová v různých sociálních situacích a přebírá odpovědnost za vlastní názory a jednání
- žák je schopen rozpoznat názory a postoje, které ohrožují lidskou důstojnost nebo odporují základním principům demokratického soužití a aktivně vystupovat proti nim
- žák využívá vhodných prostředků komunikace k vyjadřování vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů, zvládá zásady účinného řešení konfliktů
- uplatňování aktivního přístupu k ochraně zdraví, života, majetku při běžných, rizikových i mimořádných událostech i poznávání otázek obrany státu
- orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního (rodinného) rozpočtu s ohledem na měnící se životní situaci

Nejčastější formy výuky:

- Frontální výuka (osvojení nových pojmů a souvislostí)
- Práce ve dvojicích
- Skupinová práce (řešení problémů)
- Individuální (pracovní listy, úvaha, zamyšlení)
- Projektové vyučování
- Exkurze

Metody používané při výuce:

- Dialog
- Diskuze (argumentace, obhajování názoru, kritika)
- Dramatizace

- Práce s textem, učebnicí
- Didaktické hry (zaměřené na sebepoznání, zaujmutí postoje k tématu či názoru, vyjádření pocitů)
- Kooperace (spolupráce ve skupině při dosahování daných cílů)
- Práce s pracovním listem (opakování a utřídění probírané látky)
- Výpisky
- Hodnocení a komentáře audiovizuálních projekcí
- Praktické činnosti spojené s exkurzemi
- Práce s historickými prameny
- Poslech autentických monologů, dialogů a původních literárních děl

DĚJEPIS (6. – 9. ročník)

Charakteristika předmětu

Vzdělávací obor Dějepis přináší základní poznatky o konání člověka v minulosti. Jeho hlavním posláním je kultivace historického vědomí jedince a uchování kontinuity historické paměti, především ve smyslu předávání historické zkušenosti. Důležité je zejména poznávání dějů, skutků a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti a promítly se do obrazu naší současnosti. Důraz je kladen především na dějiny 19. a 20. století, kde leží kořeny většiny současných společenských jevů. Významně se uplatňuje zřetel k základním hodnotám evropské civilizace. Podstatné je rozvíjet takové časové a prostorové představy i empatie, které umožňují žákům lépe proniknout k pochopení historických jevů a dějů. Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí ani shlukem faktů a definitivních závěrů, ale je kladením otázek, jimiž se současnost prostřednictvím minulosti ptá po svém vlastním charakteru a své možné budoucnosti. Obecné historické problémy jsou konkretizovány prostřednictvím zařazování dějin regionu i dějin místních.

Důraz je kladen na hlubší poznání dějin vlastního národa v kontextu s evropským a světovým vývojem a myšlením. Metody a formy práce k naplnění obsahu požadavků jsou zcela v kompetenci učitele. Časové vymezení: viz učební plán. Učební plán je přizpůsoben dvouhodinové týdenní časové dotaci.

Specifické cíle předmětu:

Výuka dějepisu:

- seznamuje žáky s hlavními obdobími dějinného vývoje lidstva, s významnými historickými událostmi a osobnostmi.
- vede žáka k poznání změn způsobu života člověka v nejdůležitějších epochách dějinného vývoje, k orientaci v kontinuitě národních dějin a jejich významných obdobích
- usiluje o to, aby žák pochopil souvislosti celospolečenského dění ve vlastním státě i souvislosti národních a světových dějin

- vede žáka k formování takových postojů jako je úcta ke kulturnímu dědictví lidstva a vlastního národa, k duchovním i materiálním výtvorům minulosti, snaha o ochranu historických i kulturních památek, k poznání náboženské a kulturní odlišnosti jiných národů, jejich respektování, pochopení přínosu těchto národních specifíků pro současný multikulturní svět
- směřuje k pochopení řešení současných problémů lidstva humánní cestou.

Nejčastější formy výuky:

- Frontální výuka (osvojení nových pojmů a souvislostí)
- Práce ve dvojicích (argumentace)
- Skupinová práce (řešení problémů, dramatizace)
- Individuální (pracovní listy, úvaha, zamyšlení)

Metody používané při výuce:

- Dialog (hledání kompromisu, utváření názoru a postoje)
- Diskuze (argumentace, komplexní pojetí problémového úkolu, vyjádření názoru)
- Dramatizace (návěst preventivního jednání v problémových situacích, vyjádření pocitů a emocí k tématu)
- Brainstorming (rozvoj asociací k danému tématu, třídění informací do skupin podle různých kritérií)
- Práce s textem (hodnocení, kritické uvažování, porovnávání s vlastní zkušeností)
- Didaktické hry (zaměřené na sebepoznání, zaujmutí postoje k tématu či názoru, vyjádření pocitů)
- Kooperace (spolupráce ve skupině při dosahování daných cílů)
- Práce s pracovním listem (opakování a utřídění probírané látky)

6. ročník

VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
- Žák rozlišuje historické prameny a dokáže je zařadit. - Žák se orientuje se na časové ose.	Úvod do vyučování dějepisu	VDO: Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – jsme Evropané
Žák charakterizuje život pravěkého člověka, jejich materiální a duchovní kulturu.	Pravěk: - vznik a vývoj člověka - vývoj duchovních a kulturních představ	
Žák rozpozná souvislosti mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací.	Starověk: - nejstarší státy – Mezopotámie, Egypt - přínos dalších starověkých civilizací	
- Žák zařadí nejvýznamnější typy památek do kulturního dědictví starověkých civilizací. - Žák charakterizuje přínos řecké kultury. - Žák zařadí nejvýznamnější typy památek do kulturního dědictví starověkých civilizací. - Žák charakterizuje přínos řecké kultury.	Antické Řecko: - vývoj a kulturní přínos - Sparta, Athény - řecko perské války - Makedonie - Kultura Řecka	

• Žák charakterizuje přínos římské kultury.	Antický Řím: - vývoj a kulturní přínos - republika - císařství - rozpad impéria	
---	---	--

7. ročník

VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
Žák charakterizuje změny evropské situace v daném období.	Středověk - Evropa ve 4. -6. století	MKV: Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – jsme Evropané
- Žák porovná základní rysy evropské a islámské kulturní oblasti. - Žák vymezí úlohu křesťanství jako středověkého světového názoru a z toho vyplývající konflikty.	Střet islámské a křesťanské kultury První raně středověké státy	
Žák charakterizuje první státní útvary na našem území.	První státní útvary na našem území (Sámova říše, Velká Morava)	
Žák dokáže vysvětlit postavení jednotlivých vrstev obyvatelstva středověké společnosti.	Evropa 10. – 16. století	
Žák dokáže vymezit významná období vývoje našeho státu v kontextu s evropským vývojem.	Vývoj českého státu (Přemyslovci, Lucemburkové) Vývoj českého státu v době husitské a jagellonské	
Žák uvede příklady románské kultury, gotické kultury	Kultura středověku	
Žák popíše složení městské společnosti daného období, vysvětlí pojem cehy a jejich důležitost pro řemeslníky	Společnost na konci středověku-města	
Žák si při průběžné práci s mapou, uvědomí dva směry objevných plaveb, zhodnotí jejich přínos i negativní důsledky	Objevné plavby	
Žák vysvětlí pojem humanismus, objasní souvislost	Humanismus a renesance	

renesance s kulturou antického Řecka a Říma-popíše základní znaky architektury jmenuje nejslavnější italské renesanční umělce.		
Žák je schopen vysvětlit pojmy reformace, katolíci, evangelíci	Náboženská reformace	
Žák dokáže objasnit vznik habsburské monarchie, vysvětlí postavení českého státu v ní i mezi evropskými státy	Počátky novověku, Habsburkové na českém trůně (30 letá válka)	
Žák se orientuje v náboženské situaci v Evropě, popíše situaci ve Španělsku, Francii, Anglii	Evropa na počátku novověku	
Žák umí obkásnit nové skutečnosti v podnikání šlechty a zemědělství	Život v našich zemích na počátku novověku	

8. ročník

VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
Žák porovná vývoj v jednotlivých částech Evropy	Český stát a velmoci v 15. - 17. století: - vývoj v Anglii - vývoj ve Francii - vývoj v Rusku - vznik USA	VDO: Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování
- Žák objasňuje postavené českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie. - Žák objasní vliv Francouzské revoluce na evropský vývoj. - Žák popíše uspořádání Evropy po Vídeňském kongresu, průběh a výsledky revoluce 1848v našich zemích, Rakousku a ostatních státech.	Český stát a velmoci v 2. polovině 18. a 19. století - Velká francouzská revoluce - napoleonské války - průmyslová revoluce - Národní obrození - revoluční rok 1848 - vznik Rakouska-Uherska	Občan, občanská společnost a stát ENV: Vnímání života jako nejvyšší hodnoty
Žák rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů, dokáže uvést příklady	Kultura 15. -2. poloviny 19. století: - renesance - baroko - humanismus - osvícenství	MDV: Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení Formy participace občanů v politickém životě
Žák si uvědomuje si klady a nedostatky demokratického systému.	Moderní doba - vývoj ve světě a v českých zemích v letech 1871 – 1918	Vnímání života jako nejvyšší hodnoty

9. ročník

VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
Žák si uvědomuje si klady a nedostatky demokratického systému.	Moderní doba - vývoj ve světě a v českých zemích v letech 1871 – 1918	MKV: Etnický původ Princip sociálního smíru a solidarity VDO: Formy participace občanů v politickém životě MKV: Princip sociálního smíru a solidarity EGS: Souvislosti mez lokálními a globálními problémy Nadnárodní struktury a jejich význam pro jedince
Žák charakterizuje jednotlivé diktátorské režimy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět.	Svět a Československo 1918 – 1938	
Žák vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa.	Druhá světová válka	
- Žák vyjadřuje své názory k aktuálním problémům světa. - zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí	Svět a Československo v 2. polovině 20. Století nové politické uspořádání Evropy a úloha USA ve světě; vznik Československa , jeho hospodářsko-politický vývoj, sociální a národnostní problémy mezinárodně politická a hospodářská situace ve 20. a 30. letech totalitní systémy – komunismus, fašismus, nacismus – důsledky pro Československo a svět	

	vývoj Československa a od roku 1945 do roku 1989, vznik České republiky Kultura 20. století	
--	--	--

OBČANSKÁ VÝCHOVA (6. -9. ročník)

Charakteristika předmětu

Učební plán je přizpůsoben jednohodinové týdenní dotaci. Občanská výchova seznamuje žáky s poznatky, které jim mohou pomoci vytvořit si povědomí o společnosti, která je obklopuje. Spojuje osvojené poznatky z mnoha oblastí lidského života s různými informacemi i vlastními životními zkušenostmi. Tyto poznatky pak mohou být využity při řešení reálných životních situací a při rozhodování.

Předmět Občanská výchova umožňuje vytvořit si a interpretovat vhodné názory v souvislosti s orientací ve svých právech a povinnostech jakožto občana demokratického právního státu. Mimo informace z oblastí hodnotových mají žáci možnost poznat a osvojit si základní informace z oblastí ekonomických a environmentálních. Předmět rozvíjí a podporuje u žáků národní cítění a z toho vyplývající občanská práva a povinnosti. Zároveň žák porozumí významu životních rolí, rozpoznávání důsledků různých rozhodnutí a způsobů jednání ve svém příštím životě.

Důležitou součástí vzdělávání je i prevence rasistických, xenofobních a extremistických postojů a výchova k toleranci a respektování lidských práv, Občanská výchova se touto problematikou zabývá podrobněji. Otázky týkající se financí a hospodaření jsou soustředěny do výukového předmětu Finanční gramotnost a proto se v osnovách Občanské výchovy tolik neuplatňují.

Vzdělávání vychází z poznávání nejbližšího okolí a bezprostředních mezilidských vztahů (6. ročník) a postupně se přechází k poznávání stále širších kontextů společenských jevů, dějů, vztahů a institucí (7. a 8. ročník), které i přerůstají hranice České republiky i hranice konkrétního lidského života (9. ročník). Poznávání společnosti a mezilidských vztahů se opírá o životní praxi a aktuální životní zkušenosti žáků. Učební činnosti směřují k osvojování praktických dovedností a k jejich aplikaci v reálných životních situacích.

Specifické cíle předmětu:

- žák posuzuje každodenní situace a události ve vzájemných vazbách a širších historických, sociokulturních, politických, ekonomických i globálních souvislostech
- žák se orientuje v důležitých hospodářských a politických otázkách a v aktivitách důležitých místních, regionálních, státních i mezinárodních institucí, organizací a seskupení
- žák spojuje osvojené poznatky s různými informacemi i vlastními životními zkušenostmi a aktivně je využívá při řešení reálných životních situacích
- žák si utváří a upevňuje vědomí přináležitosti k evropské kultuře, pociťuje úctu k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům
- žák porozumí sobě samému, poznává své silné i slabé stránky, respektuje vlastní osobnost i osobnosti druhých lidí
- žák porozumí významu životních rolí, rozpoznává důsledky různých rozhodnutí a způsobů jednání
- žák respektuje své okolí, vhodně se chová v různých sociálních situacích a přebírá odpovědnost za vlastní názory a jednání
- žák je schopen rozpoznat názory a postoje, které ohrožují lidskou důstojnost nebo odporují základním principům demokratického soužití a aktivně vystupovat proti nim
- žák využívá vhodných prostředků komunikace k vyjadřování vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů, zvládá zásady účinného řešení konfliktů

Nejčastější formy výuky:

- Frontální výuka (osvojení nových pojmů a souvislostí)
- Práce ve dvojicích (argumentace)
- Skupinová práce (řešení problémů, dramatizace)

- Individuální (pracovní listy, úvaha, zamyšlení)

Metody používané při výuce:

- Dialog (hledání kompromisu, utváření názoru a postoje)
- Diskuze (argumentace, komplexní pojetí problémového úkolu, vyjádření názoru)
- Dramatizace (návěst preventivního jednání v problémových situacích, vyjádření pocitů a emocí k tématu)
- Brainstorming (rozvoj asociací k danému tématu, třídění informací do skupin podle různých kritérií)
- Práce s textem (hodnocení, kritické uvažování, porovnávání s vlastní zkušeností)
- Didaktické hry (zaměřené na sebepoznání, zaujmutí postoje k tématu či názoru, vyjádření pocitů)
- Kooperace (spolupráce ve skupině při dosahování daných cílů)
- Práce s pracovním listem (opakování a utřídění probírané látky)

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- přistupuje kriticky k projevům vandalizmu
- v modelové situaci uplatní dovednosti potřebné k ochraně osob za mimořádných událostí
- respektuje mravní principy a pravidla společenského soužití
- uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích a rozlišuje projevy nepřiměřeného chování a porušování společenských norem
- rozpoznává hodnoty přátelství a vztahů mezi lidmi a je ohleduplný ke starým, nemocným a postiženým spoluobčanům
- je seznámen s nebezpečím rasismu a xenofobie

- respektuje kulturní zvláštnosti, názory a zájmy minoritní společnosti
- chápe význam vzdělávání v kontextu s profesním uplatněním
- formuluje své nejbližší plány
- stručně popíše sociální, právní a ekonomické otázky rodinného života a rozlišuje postavení a role rodinných příslušníků VO-9-3-02p sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi
- ukáže na příkladech vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, vysvětlí, k čemu slouží bankovní účet
- uvede příklady služeb, které banky nabízejí občanům
- uvědomuje si význam sociální péče o potřebné občany
- uvede základní prvky fungování demokratické společnosti
- chápe státoprávní uspořádání České republiky, zákonodárných orgánů a institucí státní správy
- uvede symboly našeho státu a zná způsoby jejich užívání
- vyjmenuje základní práva a povinnosti občanů
- na příkladu vysvětlí, jak reklamovat výrobek nebo službu
- uvede příklady, jak se bránit v případě porušení práv spotřebitele
- uvědomuje si rizika porušování právních ustanovení a důsledky protiprávního jednání
- uvede základní informace o sociálních, právních a ekonomických otázkách rodinného života a rozlišuje postavení a role rodinných příslušníků
- vyřizuje své osobní záležitosti včetně běžné komunikace s úřady; požádá v případě potřeby vhodným způsobem o radu

- rozeznává nebezpečí ohrožení sociálně patologickými jevy
- v krizových situacích využívá služby pomáhajících organizací
- uvede příklady základních práv občanů ČR v rámci EU a způsoby jejich uplatňování
- uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má ČR vztah, a ví o výhodách spolupráce mezi státy
- uvede příklady mezinárodního terorismu

6. ročník

VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY
- Chápe význam pravidel pro život. - Zná a respektuje školní řád.	Pravidla a jejich význam ve škole, rodině, skupině Školní řád	OSV: Sebepoznání a sebepojetí Komunikace Kooperace Řešení problémů Tolerance odlišností MKV: Tolerance a respekt k rozdílům mezi lidmi MDV: kritické čtení a vnímání mediálních sdělení médiá jako zdroj informací ENV: Porozumění vztahům člověka a prostředí Vztah přírody a společnosti	Rodinná výchova Dějepis Tělesná výchova Přírodopis Výtvarná výchova Český jazyk Hudební výchova
- Zná státní symboly ČR a uvědomuje si jejich význam. - Orientuje se v pojmech stát, dělba moci, parlament, vláda, prezident, demokracie.	Základní státoprávní pojmy - stát, dělba moci, parlament, vláda, prezident, demokracie Státní symboly ČR jako demokratický právní stát		
- Žák chápe význam času, orientuje se v kalendáři, jmenuje významné dny a události roku - Zná státní svátky a uvědomuje si jejich význam.	Kalendář - význam času, státní svátky, cyklus přírody		
- Žák zná blíže obec, v níž žije, její zvláštnosti, dokáže hovořit o významných místech, událostech, památkách. - Charakterizuje základy fungování správy obce, vysvětlí pojmy obec, starosta, obecní úřad, primátor, městský úřad, radnice.	Naše obec – významné památky, události, tradice Správní orgány obce, komunální volby		
Rozšiřuje si vědomosti o svém regionu (Praze), poznává jeho historii i současnost.	Náš region (Praha) – památky, události, rodáci, zvyky...		

		Cyklus přírody ve vztahu k člověku	
• Chápe pojmy vlast a vlastenectví. • Jmenuje některé významné osobnosti, události a produkty, které proslavily ČR ve světě, rozvíjí své povědomí o českých kořenech a kultuře.	Vlast, vlastenectví, národ (co nás spojuje, pověsti, osobnosti)	VDO: Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování občanská společnost a škola formy participace občanů v politickém životě EGS: Souvislost mezi lokálními a globálními problémy	
• Žák zná základní lidská práva a chápe jejich význam. • Rozumí pojmům rovnost, rasismus, xenofobie, diskriminace.	Úvod do lidských práv - rovnost a nerovnost lidí, lidská práva, práva dětí		

7. ročník

VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY
- Žák rozlišuje rovnoprávné a nerovnoprávné vztahy ve společnosti. - Uvědomuje si vliv společnosti a jednotlivých skupin na něj samotného. - Chápe význam společnosti i její problémy. - Rozpozná základní typy sociálních skupin a uvědomuje si své role v nich.	Společnost – vztahy ve společnosti, sociální skupiny a jejich vliv, vztahy ve skupině, role ve skupině	OSV: Mezilidské vztahy Tolerance odlišností MKV: Tolerance a respekt k rozdílům mezi lidmi MDV: fungování a vliv médií ve společnosti vliv médií na kulturu ENV: Porozumění vztahům člověka a prostředí Vztah přírody a společnosti Ekologické problémy lidstva	Zeměpis Dějepis Tělesná výchova Přírodopis Výtvarná výchova Český jazyk Hudební výchova Matematika
- Chápe význam kultury a umění, rozvíjí své dovednosti v oblasti kulturního a společenského chování. - Orientuje se v základních uměleckých slozích.	Kultura - její součásti, kulturní tradice, kulturní instituce, kulturní a společenské chování Umění – typy, umělecké slohy		
- Žák si vytváří představu o roli médií v každodenním životě. - Rozvíjí své schopnosti kriticky hodnotit informace, které k němu skrze média přicházejí.	Média , masová kultura a její působení na člověka		
- Žák si uvědomuje, jaké přírodní i kulturní bohatství má naše země - Žák hovoří o hlavních ekologických	Přírodní a kulturní bohatství – přírodní a kulturní památky a jejich ochrana		

globálních problémech Země, zná jejich příčiny a důsledky. • Chápe význam trvale udržitelného vývoje.	Ekologické globální problémy Konzumní způsob života	VDO: Pozitivní vztah k demokratickému zřízení Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování formy participace občanů v politickém životě	
• Uvědomuje si význam peněz v dnešním světě. • Ujasňuje si vlastní hodnotový systém • rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady	Peníze a majetek - jejich místo mezi ostatními životními hodnotami, soukromé a veřejné vlastnictví	EGS: Souvislost mezi lokálními a globálními problémy	
• Orientuje se v základních pojmech souvisejících se státem, zná teorie o jeho vzniku a dokáže hovořit o jeho vývoji. • Chápe význam demokracie jako typu státního zřízení a charakterizuje ho. • Rozumí roli občana v demokratickém státě, zná jeho práva a povinnosti. • přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, rozumí povinností občana při zajišťování obrany státu	Stát a právo – vznik a vývoj státu, historické typy států, demokracie, dělba moci, volby, práva a povinnosti občanů, obrana státu, základní práva spotřebitele		

VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY
- Žák rozlišuje základní formy verbální a neverbální komunikace. - Chápe pojmy asertivní, agresivní a pasivní jednání a ve svém životě tyto znalosti uplatňuje. - Chápe význam spolupráce, spolupracuje se skupinou na zadaném úkolu - Rozlišuje moderní způsoby komunikace.	Komunikace - verbální a neverbální, spolupráce, asertivní jednání, moderní způsoby komunikace	OSV: Mezilidské vztahy Tolerance odlišností MKV: Tolerance a respekt k rozdílům mezi lidmi Tolerance odlišného náboženského vyznání MDV: vliv médií na společnost i jednotlivce ENV: Porozumění vztahům člověka a prostředí VDO: Rovnost a svoboda jako princip demokracie	Zeměpis Dějepis Cizí jazyky Český jazyk Přírodopis Matematika
- Žák vysvětluje obsah pojmu osobnost. - Žák si uvědomuje jedinečnost vlastní osobnosti a její možnosti. - Orientuje se v pojmech vnímání, myšlení, paměť, city. - Žák zodpovědně vybírá pro sebe učební styly.	Osobnost - vlastnosti osobnosti, vůle, temperament, sebepoznání, vloh a schopnosti, inteligence Psychické procesy – vnímání, myšlení, paměť, učení, city		
- Chápe obsah pojmů morálka, svědomí a uvědomuje si jejich význam - Na příkladech rozeznává morální jednání od nemorálního - Rozumí účelu morálních a právních norem. - zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby	Morálka a mravnost - dobro a zlo, morální jednání, svědomí Morálka a právo – právo je minimum morálky, morální normy a právní normy		

pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu		občanská společnost a její právní základ	
- Žák zná právní řád ČR, Ústavu a její základní myšlenky - Zná princip soudu a role jeho jednotlivých účastníků - Spravedlnost řadí mezi nejdůležitější principy fungování státu.	Systém práva – význam, právní vztahy, odvětví práva, právní řád, ústava, soudy	EGS: Souvislost mezi lokálními a globálními problémy	
- Upevňuje si své znalosti základních lidských práv a svobod. - Žák zná Všeobecnou deklaraci lidských práv, zná svá základní práva, je schopen rozpoznat jejich porušování.	Lidská práva – základní práva a svobody, dokumenty, ochrana práv, porušování práv Rovnost a nerovnost Svoboda a autorita		
- Žák rozumí pojmu xenofobie a uvědomuje si její negativní dopad na fungování společnosti - Chápe význam rovnosti a svobody v demokratickém zřízení - chápe důležitost respektování odlišností mezi kulturami, národy, rasami atp.	Xenofobie - respektování jiných národů a národností		
- je seznámen se základními světovými náboženskými systémy a je schopen postihnout základní rozdíly mezi nimi a jejich specifika - rozumí pojmu sekta, zná některé sekty v ČR a	Náboženství – světové náboženské systémy, sekty		

chápe nebezpečí těchto institucí pro dnešního člověka			
9. ročník			
VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY
- chápe důsledky právních úkonů - přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí	Občanství – práva, povinnosti, občanské soužití, smlouvy Občan – občan obce, občan státu, občan EU	OSV: Mezilidské vztahy Komunikace Kooperace Tolerance odlišností	Dějepis Tělesná výchova Přírodopis
- rozlišuje nejčastější typy a formy států - rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí - objasní výhody demokratického způsobu řízení státu - vysvětluje, proč je totalitní zřízení špatným společenským zřízením - vyloží smysl voleb - vysvětluje fungování legislativního procesu - rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady	Stát – typy zřízení, demokracie x totalita, rozdělení moci, volby, strany, zákonodárný proces Politika Protiprávní jednání – druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce, trestní postižitelnost; porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu vlastnictví	MKV: Tolerance a respekt k rozdílům mezi lidmi Tolerantní postoj k odlišným rasám, národům, náboženským systémům MDV: vliv médií na demokratické zřízení	Český jazyk Matematika

• diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání		ENV: Porozumění vztahům člověka a prostředí	
• popíše vliv začlenění ČR do EU • zná význam EU i jeho základní strukturu, fungování a význam • uvede některé další významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má ČR vztah a objasní jejich fungování, včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích	Nadnárodní struktury- EU, OSN, NATO	EGS: Souvislost mezi lokálními a globálními problémy Globalizace Nadnárodní vztahy	
• rozpozná netolerantní, rasistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti • objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru • uvádí některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky	Společenské globální problémy – rasismus, náboženská nesnášenlivost, války a terorismus		